

Conceptverslag (aangepast)

Centraal College van Deskundigen (CCvD) Archeologie

Datum: 10 december 2025
Tijd: 13.30 – 16.30 uur
Locatie: Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Amersfoort

Aanwezig:

Daniel Stiller (DS, opvolger BV)
Eli Gehasse (EG)
Femke Tomas (FT)
Floris van Oosterhout (FvO)
Hans Koopmanschap (HKms)
Henk van der Velde (HvdV)
Joep Hendriks (JH)
John Jansen (JJ)
Ludo Sniijders (LS)
Martijn van Gelderen (MvG)
Nathalie Vossen (NV)

Patrick van Domburg (PvD)
Esther Wieringa (EW)

Vaste gasten

Henk Koster (HK, SIKB)
Jelle de Boer (JdB, SIKB)

Afwezig zonder bericht

Jan Willem Oudhof (JWO)

Afwezig met bericht

Femke Tomas
Dan Vis
Huib Jan van Oort

Werkt bij

OD regio Utrecht
RWS
Saxion
RAAP BV
Antea Group
ADC Archeoprojecten
Gemeente Nijmegen
Ws Aa en Maas
Provincie Zeeland
BPD
Inspectie O&E

SIKB

Buro de Brug

SAXION
NORMEC
OD Rivierenland

Afgevaardigd door

CGA
RWS
Saxion
NVAO
VOiA
NVAO
BAP/SAMPL
UvW
IPO/IWC
NEPROM
IO&E/Rijk

Voorzitter
Secretaris (verslag)

VOiA

SAXION
CI
VNG

Toelichters/gasten

--

Opening en vaststellen agenda**13.30 uur**

- Welkom aan de leden en eventuele toehoorders
- Welkom aan de gasten:
- Afmeldingen: Huib Jan van Oort, Femke Tomas, Dan Vis, Jan Willem Oudhof
- Vertegenwoordiging VOiA er was van JWO geen afmelding ontvangen. Bij SIKB was onduidelijk of hij afgevaardigd is namens VOiA. HKms bevestigt dat hij dat wel is. SIKB zal dit meenemen.
- Vaststellen van de agenda

Besluitvormend deel van het overleg

Onderwerpen ter besluitvorming/vaststelling m.b.t. BRL SIKB 4000/KNA

13.40 – 15.00

Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

1. Jaarplan 2026

Bijlagen: 1

Bespreking

- JJ/UvW: Digitale ontwikkelingen worden als belangrijke trend gezien. De vraag wordt gesteld of AI hier expliciet onderdeel van moet uitmaken. De voorzitter geeft aan dat dit ook in het bestuur is besproken. HK licht toe dat SIKB hier organisatiebreed mee bezig is en dat dit zal worden verwerkt.
- In tabel 2 (vier thema's) klopt de nummering niet; dit wordt gecorrigeerd.
- DS/CGA: vraagt op p. 7, onder *faciliteren* en *bevoegde overheid als toetser*, om verduidelijking van het voorstel. EW licht dit toe. Het voorstel om te komen tot een Archeologie Academie wordt toegelicht door EW.
- JH/BAP/SAMPL: vraagt aandacht voor de tabel op p. 8/9 inzake actualisering van de Leidraad. En op p. 11/12 worden archeologische onderzoeksvragen genoemd. EW licht dit toe.
- LS/IPO: vraagt aandacht voor verdere uitwerking van digitaal werken (p. 7). HK noemt hierbij AI en het beter doorzoekbaar maken van protocollen en leidraden. Ludo koppelt het gesprek met BIJ12 terug.
- NV/Inspectie O&I: sluit hierbij aan en geeft aan dat de recente inspectierondes mogelijke aanknopingspunten opleveren. NV wil hierin graag samenwerken.
- JJ/UvW: vraagt waarom e-learning zich beperkt tot depotbeheerders en of er meer doelgroepen zijn. EW licht toe waarom de focus momenteel daar ligt.
- BS/RCE: merkt op dat bestaande modules bij BodemBreed Academie (BBA) ook omgekat kunnen worden naar archeologie. Het gaat vooral om het dichtens van kennislacunes. Wellicht is een externe uitvoerder nodig voor de ontwikkeling van e-learning. Henk licht de samenwerking toe bij BBA/ODNL. Die zou ook voor de ArcheologieAcademie als voorbeeld kunnen dienen.
- NVAO/HvV vindt de plannen ambitieus en vraagt hoe vaak leidraden daadwerkelijk worden gebruikt; bij NVAO-leden gebeurt dit beperkt. BAP/SAMPL sluit hierbij aan. EW licht toe dat dit enkele jaren geleden op verzoek van SIKB-CCvD geëvalueerd is. Daaruit zijn acties voortgekomen o.a. het beter ontsluiten door de leidraden doorzoekbaar te maken. EW stuurt dat rapport rond aan de leden.
- VOiA/HKms verzoekt om ook de kosten inzichtelijk te maken, met name voor het project *Deponeren* (protocol 4010). Dit vraagt veel voorbereiding en daarvoor moet ruimte zijn. De (nieuwe) standaard voor het deponeren van vondstmateriaal hoort volgens HKms ook thuis in het Jaarplan.
- Er wordt gevraagd om aandacht voor mogelijk groot onderhoud aan SIKB-protocol 0102. HK geeft aan dat dit onderdeel is van het lopende proces, in samenhang met SIKB 0101.

Besluit

Het CCvD stemt, met inachtneming van de gemaakte opmerkingen, in met het Jaarplan voor 2026.

2. KNA Factsheets

Bijlagen: 2-1 t/m 2-6

Toelichting

Op 11 december 2024 heeft het CCvD Archeologie besloten tot het opstellen en publiceren van zes factsheets. Deze zijn bedoeld om de verschillende rollen en verantwoordelijkheden binnen het archeologisch werkveld en de KNA te verduidelijken en zo het onderlinge begrip te vergroten. Op 19 juni en 22 september jl. zijn de eerste versies besproken. Reacties van partijen en hun achterban zijn verwerkt in de voorliggende, geredigeerde versies.

Bespreking

- JJ/UvW: in factsheet 2, p. 2 moet de verwijzing naar het bestemmingsplan worden geschrapt.
- BS/RCE: is positief over de disclaimer en de verduidelijking van verantwoordelijkheden. Het initiatief en de rol van het CCvD mogen expliciet worden benoemd.
- NVAO/HvdV: vraagt naar de status van de factsheets. SIKB geeft aan dat de status informatief is. JdB stelt voor dit expliciet te vermelden om verwarring met wetgeving te voorkomen (actie SIKB).
- EG/RWS: merkt op dat vooral niet-archeologen veel baat zullen hebben bij deze factsheets.

Besluit

Het CCvD besluit:

- de zes factsheets vast te stellen als versie 1.0, gedateerd 10 december 2025;
- het programmabureau te mandateren voor eventuele redactionele wijzigingen;
- over te gaan tot publicatie en communicatie via onder meer nieuwsbrief en NEPROM, in afstemming met betrokken partijen en hun achterban.

3. KNA Waarderingssystematiek

Bijlagen: 3-1 en 3-2

Toelichting

Waardering van vindplaatsen is een integraal onderdeel van het archeologisch vooronderzoek. De huidige systematiek, gebaseerd op drie waarden en acht criteria, is al jaren ongewijzigd. Er zijn signalen dat deze beter kan aansluiten op de huidige en toekomstige praktijk. Daarom wordt voorgesteld de systematiek te verkennen en te herijken.

Bespreking

VOiA/HKms geeft aan dat het goed is om de systematiek “af te stoffen”, maar benadrukt dat de focus vakinhoudelijk moet blijven. Het bestaande schema moet leidend zijn; archeologen moeten ermee kunnen werken en waarderingen kunnen uitvoeren. Blijf bij de basis.

NVAO/HvdV sluit hierbij aan en vraagt aandacht voor de uitvoerbaarheid: als de systematiek breder wordt getrokken, rijst de vraag wie dat moet doen.

NV/Inspectie O&I: sluit zich aan bij deze lijn.

LS/IPO: geeft aan dat dit ook zo is besproken binnen IPO: wat buiten de inhoudelijke waardering valt, speelt zich vooral op regionaal niveau af en is met name een rol van het bevoegd gezag.

FvO/NVAO: De evaluatie van Vestigia is al 12 jaar oud en is op veel punten niet meer actueel. Het tegen het licht houden van de systematiek is goed, maar niet op basis van deze evaluatie. We moeten onze ogen niet sluiten voor het onderwerp van meerstemmigheid. Een inhoudelijke waardering bestaat ook uit het meenemen van verschillende gezichtspunten, en sluit aan op bredere maatschappelijke discussies.

DS/CGA: pleit ervoor de systematiek inhoudelijk zuiver te houden. Tegelijkertijd is het relevant om te begrijpen wat er met de waardering gebeurt: hoe maakt het bevoegd gezag uiteindelijk de afweging?

JJ/UvW: vraagt om verduidelijking van de term 'opdrachtgever privaat'.
HK licht toe dat hiermee zowel publieke als private opdrachtgevers worden bedoeld.

BS/RCE: vraagt of de inhoud scherper kan worden aangezet, met name de toelichting bij de scores in de tabel. De waardering vanuit de inhoud en het gebruik van die waardering in de besluitvorming zijn twee verschillende sporen. Archeologen waarderen op basis van kennis; het bevoegd gezag neemt het besluit.

HvdV/NVAO merkt op dat de praktijk is veranderd: uitgebreid "ergens naartoe schrijven" gebeurt minder, maar kan wel onderdeel blijven van de motivatie binnen de systematiek.

EG/RWS: vraagt om verduidelijking van wat precies onder de verkenning wordt verstaan.

MvG/NEPROM: noemt het een goede discussie en ziet de verkenning als onderdeel van een zorgvuldig besluit door het bevoegd gezag. DS: Het is belangrijk de koppeling te leggen tussen selectieadvies en selectiebesluit. EW: geeft aan dat deze koppeling wordt meegenomen in de uitvraag.

Besluit

Het CCvD stemt, met inachtneming van de gemaakte opmerkingen, in met de verkenning van de KNA-waarderingssystematiek. Het Plan van Aanpak wordt in maart ter vaststelling voorgelegd.

4. Erkenning opleidingen voor toetreding tot het Actorregister

Bijlage: 4

Toelichting

De commissie opleidingen heeft advies uitgebracht over een nieuwe aanvraag: *Research Ma* Rijksuniversiteit Groningen.

Bespreking

De leden bespreken of opleidingen met een CROHO/RIO automatisch op de lijst van te erkennen opleidingen geplaatst zouden moeten worden. SIKB geeft ter overweging aan dat

de curricula de afgelopen jaren sterk gewijzigd zijn en aansluiting op de Nederlandse archeologie onder druk staat.
Actie: De commissie opleidingen zal gevraagd worden om hierover advies uit te brengen.

Besluit

Het CCvD besluit de voorgestelde opleiding te erkennen voor toetreding tot het Actorregister. De lijst met erkende opleidingen wordt geactualiseerd en gepubliceerd.

5. Onder geheimhouding: aanvraag Hardheidsclausule

Bijlage: 5

Bespreking

Onder geheimhouding.

Besluit

Het CCvD neemt een besluit conform de voorliggende procedure.

6. Brief depotbeheerders

Bijlagen: 6-1 en 6-2

Toelichting

In september is een brief ontvangen van de kerngroep gemeentelijke depotbeheerders met het verzoek aandacht te besteden aan verouderde depot-eisen in de KNA.

Bespreking

HKms/VOiA: verzoekt om alle depots bij de herziening te betrekken en dit in één traject op te pakken. Daarbij wordt verwezen naar het overleg met OCW; de uitkomsten daarvan dienen te worden meegenomen.

NV/Inspectie O&I: geeft aan dat het protocol in algemene zin onderwerp van bespreking is. De Inspectie heeft eerder al aanbevelingen gedaan voor aanpassing van het protocol en op basis van recente inspecties zijn aanvullende aandachtspunten naar voren gekomen. Verzocht wordt deze input mee te nemen.

LS/ IPO: wijst erop dat er bestuurlijke afspraken zijn gemaakt om aan het protocol te voldoen. Dat kan alleen wanneer de inhoud correct en uitvoerbaar is. De onderdelen 2 en 3 roepen zorgen op, omdat deze bijna de indruk wekken van een KNA 5.0. De herziening moet zich eerst vooral beperken tot protocol 4010. JdB/SIKB: geeft aan dat in de wettelijk verplichte protocollen onder meer de bepalingen rond transitodepots en het aanleveren bij depots verbonden zijn met de bepalingen in protocol 4010. Indien deze bepalingen in protocol 4010 worden gewijzigd, zullen ook de verwijzingen in de verplichte protocollen moeten worden aangepast.

NV/Inspectie O&I: stelt voor een duidelijke splitsing te maken: wat daadwerkelijk thuishoort in protocol 4010 en wat elders belegd moet worden. JdB/SIKB: schetst dat als de scope uitsluitend wordt beperkt tot de eisen binnen protocol 4010, onderwerpen zoals andere aanleververeisten of conservering buiten de scope van deze herziening vallen.

DS/CGA: pleit voor een 'back to basics'-benadering en vraagt expliciet om helderheid over de scope van de herziening.

LS/IPO: benadrukt dat het protocol eerst inhoudelijk kloppend moet worden gemaakt.

HKms/VOiA: geeft aan dat voorstellen gefaseerd en in behapbare onderdelen zullen worden voorgelegd, mede gericht op kennisdeling.

BS/RCE: meldt dat op 16 maart 2026 een bijeenkomst bij de RCE plaatsvindt over deponeren.

EG/RWS: merkt op dat het jammer zou zijn als goede aandachtspunten die raken aan andere protocollen nu buiten de scope blijven en vraagt waarom deze niet worden meegenomen.

JJ/UvW: vraagt om verduidelijking van het concrete voorstel.

Besluit

In maart wordt een voorstel uitgewerkt voor aanpassing van protocol 4010, gericht op urgente en haalbare verbeteringen.

7. Ontwikkeling KNA

Bijlage: 7

Toelichting

Het agendapunt wordt toegelicht aan de hand van de bijgevoegde notitie.

Bespreking

EG/RWS: geeft aan dat het wenselijk is de aanpassing van de KNA opnieuw ter hand te nemen. Stilstand betekent achteruitgang. De inhoud moet kloppen; de vorm volgt daar vanzelf uit.

FvO/NVAO: pleit voor een stapsgewijze aanpak en geeft de voorkeur aan een volgende versie 4.3. De eerdere inzet vroeg te veel in één keer. De benoemde aandachtspunten kunnen afzonderlijk worden opgepakt.

JH/BAP/SAMPL: vraagt specifiek aandacht voor protocol 4006, waar volgens hen knelpunten liggen die opgepakt moeten worden.

DS/CGA: merkt op dat aanpassing van de technische structuur laaghangend fruit is. Daarna kunnen de belangrijkste inhoudelijke punten worden opgepakt.

BS/RCE: geeft aan dat de eerdere aanpak mogelijk te ambitieus was. De focus moet liggen op onderwerpen waar het CCvD daadwerkelijk over gaat. Knelpunten waar het CCvD geen directe invloed op heeft, kunnen wel worden benoemd en geadresseerd.

LS/IPO: stelt voor om inhoud en structuur van elkaar te scheiden. Voor de technische structuur kan eventueel externe ondersteuning worden ingeschakeld; de aandacht moet primair uitgaan naar de inhoud.

HvdV/NVAO: sluit zich hierbij aan en onderschrijft het belang van het scheiden van inhoud en techniek, met het oog op een toekomstbestendige KNA.

HKms/VOIA: vraagt opnieuw aandacht voor de Ba-/Ma. Grotere onderwerpen kunnen worden geparkeerd bij de Programmaraad. Het proces moet beheersbaar blijven; de lijst van NVAO vormt een goed startpunt.

MvG/NEPROM: kan zich vinden in deze lijn en ziet de komst van de Programmaraad als een kans. Die kan de taak van het CCvD verlichten.

JdB/SIKB: constateert desgevraagd dat de focus moet liggen op onderwerpen waar het CCvD over gaat, waaronder de discussiepunten uit de NVAO-lijst. Signaleren van andere knelpunten buiten de scope van CCvD blijft mogelijk.

HvdV/NVAO: geeft aan dat Ba/Ma als separaat traject moet worden gezien.

Over de technische structuur bestaat nog discussie: volgens NVAO kan deze worden voorbereid, terwijl JdB aangeeft dat inhoud en structuur op sommige punten met elkaar verweven zijn.

VOiA verzoekt om een aanvullende besprekronde, omdat er meer aandachtspunten zijn. Deze punten zullen door VOiA aan SIKB worden doorgegeven.

Besluit

Het onderwerp wordt in maart opnieuw besproken op basis van de aandachtspuntenlijst van de NVAO en een concreet plan voor de herziening.

Actie: SIKB

8. Programmaraad Archeologie

Toelichting

HK licht toe dat de samenstelling van de Programmaraad grotendeels rond is en dat de eerste vergadering in maart 2026 wordt gepland.

9. – 12. Overige agendapunten

- Financiën en projecten (ter informatie)
- Vaststelling conceptverslag CCvD 22 september 2025: Het verslag wordt zonder wijzigingen vastgesteld.
- Overleggen gebruikersgroep en CI/TI Archeologie: geen tussentijds overleg geweest.

13. Mededelingen

De vergaderdata voor 2026 worden vastgesteld:

- 30 maart
- 17 juni
- 23 september
- 9 december

Tijd: 13.30 – 16.30 uur

Locatie: RCE, Amersfoort

14. Rondvraag en sluiting

De voorzitter sluit de vergadering en nodigt de aanwezigen uit voor de eindejaarsborrel.